

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖๔/๒๕๕๕

วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ยุบพรรคไทยธรรมาธิปไตย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยธรรมาธิปไตย โดยอ้างว่า

๑. เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ พรรคไทยธรรมาธิปไตยได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ในคราวประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ ได้มีมติเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๒๐ ข้อ ๒๒ และข้อ ๒๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารแล้ว ปรากฏว่ายังไม่ครบถ้วนถูกต้อง นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงใช้อำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แจ้งให้หัวหน้าพรรคไทยธรรมาธิปไตยจัดส่งเอกสารเพิ่มเติม ดังนี้

(๑) ให้ส่งรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ ต้นฉบับ และเขียนข้อความว่า “ขอรับรองว่าเป็นลายมือชื่อที่ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่ลงลายมือชื่อไว้ด้วยตนเองจริง” ไว้ทุกหน้า พร้อมทั้งให้หัวหน้าพรรคลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกหน้าเช่นเดียวกัน

(๒) ให้ส่งรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค ลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมและหนังสือเชิญประชุม รวม ๓ ครั้ง พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง ได้แก่

(๒.๑) ในคราวประชุมครั้งที่มติให้เรียกประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ ตามข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๓๐ วรรคหนึ่ง

(๒.๒) ในคราวประชุมครั้งที่ให้ความเห็นชอบเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคตามข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๗๑

(๒.๓) ในคราวประชุมครั้งที่มติเชิญสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคตามข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๓๒ (๓) และรายชื่อสมาชิกพรรคที่คณะกรรมการบริหารพรรค มีมติเชิญให้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค

๒. พรรคไทยธรรมาธิปไตยจัดส่งเอกสารเพิ่มเติมให้นายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจแล้ว ดังนี้

(๑) พรรคชี้แจงว่ารายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคได้นำเอกสารดังกล่าวไว้ในรถยนต์ส่วนตัวเพื่อเตรียมนำส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมือง แต่ได้สูญหายไป และได้แจ้งความไว้ที่สถานีตำรวจนครบาลบางรักแล้ว เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ และได้ส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่ และเขียนข้อความรับรองแล้ว

(๒) พรรคชี้แจงว่าการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของพรรคเป็นไปตามข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๓๐ วรรคหนึ่ง ตามมติคณะกรรมการบริหารพรรค ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๔

(๓) การที่พรรคไม่ได้จัดส่งสำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในคราวที่มีมติให้เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค และสำนักงาน ฯ ได้ตรวจสอบแล้วไม่พบเอกสารหลักฐานว่าการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรค

(๔) การที่พรรคไม่ได้จัดส่งสำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในคราวที่มีมติเชิญสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค พรรคชี้แจงว่า ข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย ข้อ ๓๒ (๓) มิได้ระบุให้กรรมการบริหารพรรคต้องระบุชื่อผู้รับเชิญในที่ประชุม หรือต้องให้แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรในเอกสาร และเมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคมีมติให้เรียกประชุมใหญ่พรรคแล้ว กรรมการบริหารพรรคก็จะต้องไปเชิญสมาชิกที่ตนรู้จักต่อ ๆ กันไป

๓. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่พรรคไทยธรรมาธิปไตยจัดส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตามข้อ ๒ แล้ว เห็นว่า ยังไม่ถูกต้องชัดเจน นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงใช้อำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แจ้งให้หัวหน้าพรรคไทยธรรมาธิปไตยจัดส่งเอกสารและชี้แจงเพิ่มเติมอีกครั้ง ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) จัดส่งสำเนาใบสมัคร และสำเนาทะเบียนบ้านหรือสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค จำนวน ๕๑ คน พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง

(๒) กรณีที่ชี้แจงว่าพรรคมิได้ระบุชื่อสมาชิกพรรคที่เชิญเข้าร่วมประชุมเพียงแต่ให้เชิญสมาชิกกันต่อ ๆ ไป ให้ชี้แจงว่าพรรคได้มีการตรวจสอบผู้เข้าร่วมประชุมก่อนหรือไม่

ทั้งนี้ พรรคไทยธรรมาธิปไตยได้จัดส่งเอกสารและคำชี้แจงเพิ่มเติม เมื่อวันที่ ๑๑ และวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๔ สรุปว่า พรรคได้ส่งใบสมัครให้นายทะเบียนพรรคการเมืองครบทั้ง ๕๑ คน แต่สำเนาทะเบียนบ้านหรือสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนส่งไม่ครบ แต่รับรองว่าได้ลงลายมือชื่อในใบสมัคร และมีตัวตนจริงทุกคน และพรรคยืนยันว่าผู้รับเชิญร่วมประชุมใหญ่พรรคเป็นสมาชิกพรรคทุกคน

๔. สำนักกิจการพรรคการเมือง ฯ ได้ตรวจสอบบุคคลที่ปรากฏชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคจากฐานข้อมูล จำนวน ๕๑ ราย ปรากฏว่าเป็นสมาชิกพรรคไทยธรรมาธิปไตย จำนวน ๑๑ ราย และเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ชัดเจนยิ่งขึ้น นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงให้อำนาจกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดสุพรรณบุรีทำการสอบปากคำผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ จำนวน ๕๑ คน แทนนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสุพรรณบุรี รายงานว่าได้สอบปากคำผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๒๖ ราย ทุกคนให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าไม่ได้เป็นสมาชิกพรรค ไม่ได้เข้าร่วมประชุม และไม่ได้ลงลายมือชื่อในใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคและบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมพรรค จำนวน ๒ ราย ถึงแก่กรรมไปแล้ว จำนวน ๑๐ ราย ไม่สามารถติดต่อได้ และรายชื่อที่เหลืออยู่ระหว่างการติดต่อประสานงาน

๕. พรรคไทยธรรมาธิปไตยได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๔ ไปที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งแจ้งว่าพรรคไทยธรรมาธิปไตยได้รับทราบเรื่องขอเชิญพบให้ปากคำเกี่ยวกับการประชุมใหญ่พรรคไทยธรรมาธิปไตย โดยอ้างถึงหนังสือ ที่ ลต ๐๐๐๑๔.๐๗๗๒/๕๑๖ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ แต่เนื่องจากรับทราบช้า ทำให้คิดธุระสำคัญไม่อาจมาร่วมประชุมใหญ่ช่วงเช้าได้ จึงเดินทางมาช่วงบ่าย และได้เรียกประชุมลูกบ้านอีกครั้งโดยมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประธาน อบต. มาร่วมประชุมโดยสรุปได้ดังนี้

(๑) พรรคไทยธรรมาธิปไตยได้ยืนยันว่าเป็นสมาชิกพรรคไทยธรรมาธิปไตย และมีตัวตนจริงทุกคน

(๒) ค่าใช้จ่ายในการประชุมใหญ่ของพรรคเป็นเงินส่วนตัวของหัวหน้าพรรคทั้งสิ้น

๖. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการเพิ่มเติม ดังนี้

(๑) เร่งรัดให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสุพรรณบุรีดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง และเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕ ได้รับรายงานว่าได้สอบปากคำเพิ่มเติมอีกจำนวน ๓ ราย ให้ถ้อยคำว่าจะไม่ได้เป็นสมาชิกพรรค ไม่ได้เข้าร่วมประชุม และไม่ได้ลงลายมือชื่อในใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคและบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค และจำนวน ๘ ราย ไม่พบรายชื่อบุคคลดังกล่าวตามข้อมูลปรากฏในใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคไทยธรรมาธิปไตย

(๒) ขอความอนุเคราะห์สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ตรวจสอบข้อมูลบุคคลจากฐานข้อมูลการทะเบียน ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงว่า ๒ รายที่ถึงแก่กรรมไปแล้วนั้น จำนวน ๑ ราย เสียชีวิตเมื่อปี ๒๕๕๑ อีกหนึ่งราย ไม่พบบุคคลในฐานข้อมูลการทะเบียน

๗. พรรคไทยธรรมาธิปไตยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๓๒ (๓) กล่าวคือ ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคประกอบด้วยสมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค ข้อเท็จจริงจากการชี้แจงของพรรคไทยธรรมาธิปไตยไม่ปรากฏรายชื่อสมาชิกพรรคที่คณะกรรมการบริหารพรรคมีมติเชิญเข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค กรรมการบริหารพรรคจะไปเชิญสมาชิกที่ตนรู้จักต่อๆ กันไป และจากการสอบปากคำผู้ที่ปรากฏรายชื่อ รวมทั้งสิ้น ๒๕ ราย ทุกคนให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่า ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรค ไม่ได้เข้าร่วมประชุม และไม่ได้ลงลายมือชื่อในใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคและบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค แต่พรรคไทยธรรมาธิปไตยได้ยืนยันกับนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าเป็นสมาชิกพรรคไทยธรรมาธิปไตย และได้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค แสดงให้เห็นว่าพรรคไทยธรรมาธิปไตยมีเจตนาปกปิดข้อเท็จจริง เพื่อให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเข้าใจว่าการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๔ พรรคได้ดำเนินการเป็นไปตามข้อบังคับพรรค

๘. การประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๔ พรรคไทยธรรมาธิปไตยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ กล่าวคือ ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนสาขาพรรคการเมืองและสมาชิกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง โดยข้อเท็จจริงปรากฏว่าบัญชีรายชื่อสมาชิกพรรค ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๔ มีจำนวน ๑๔๘ คน ไม่ลงลายมือชื่อ จำนวน ๑๕ คน ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค ตามบัญชีรายชื่อสมาชิกพรรคผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่และลงลายมือชื่อเข้าร่วมประชุมตามที่พรรคแจ้งต่อนายทะเบียนจึงมีจำนวน ๑๒๕ คน ซึ่งสอบปากคำแล้ว ให้ถ้อยคำว่าเป็นสมาชิกพรรค ไม่ได้เข้าร่วมประชุม และไม่ได้ลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค จำนวน ๒๕ คน เสียชีวิต ๑ คน ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคไทยธรรมาธิปไตยครั้งดังกล่าวจึงมีจำนวนไม่ครบ ๑๐๐ คน ตามข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๓๓ การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคไม่ปรากฏหลักฐานเอกสารว่าได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรค ตามข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๓๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย ตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๔ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ กำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรคมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามนโยบายพรรค

ข้อบังคับพรรค และมติของที่ประชุมใหญ่พรรค เมื่อพรรคไทยธรรมาธิปไตยไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย และข้อบังคับพรรคดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ได้

พรรคไทยธรรมาธิปไตย ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า

๑. พรรคไทยธรรมาธิปไตย ได้ดำเนินการตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๓๐ วรรคหนึ่ง ข้อ ๓๒ (๓) และข้อ ๓๑ โดยพรรคไทยธรรมาธิปไตยได้มีหนังสือเชิญประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๔ ที่ ทธต. ๐๓๖/๒๕๔๔ ฉบับลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๔ ส่งให้แก่คณะกรรมการบริหารพรรค ประธานสาขา และสมาชิกพรรคทุกคน โดยกำหนดประชุมวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๔

๒. ต่อมาพรรคไทยธรรมาธิปไตยได้จัดส่งหนังสือ ที่ ทธต. ๐๓๕/๒๕๔๔ ฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔ แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ในคราวประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๔ ที่ประชุมใหญ่ได้ประชุมตามวาระที่ ๓ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติม ข้อบังคับพรรค ฯ โดยมีมติความเห็นเป็นเอกฉันท์ให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับพรรคในส่วนของการจัดตั้งสาขาพรรค ฯ จำนวน ๓ ข้อ คือ ข้อ ๒๐ ข้อ ๒๒ และข้อ ๒๔ แต่ปรากฏว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้นำเอกสารที่ไม่ใช่เอกสารที่พรรคไทยธรรมาธิปไตยจัดส่งให้ในครั้งนั้นมาเป็นเอกสารสนับสนุนคำร้อง

๓. ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๔ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือถึงพรรคไทยธรรมาธิปไตยว่า ตามที่พรรคไทยธรรมาธิปไตยได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ในคราวประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๔ ได้มีมติเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๒๐ ข้อ ๒๒ และข้อ ๒๔ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบแล้ว ปรากฏว่าเอกสารยังไม่ครบถ้วนถูกต้อง ให้พรรคไทยธรรมาธิปไตยจัดส่งเอกสารเพิ่มเติม พรรคไทยธรรมาธิปไตยได้จัดส่งเอกสารรายงานการประชุมให้แก่ นายทะเบียนพรรคการเมือง แต่ปรากฏว่านายทะเบียนพรรคการเมืองก็ได้ตรวจสอบเอกสารให้ละเอียดครบถ้วนถูกต้อง ซึ่งจะเห็นได้จากการจัดเรียงเอกสารก็ไม่ครบถ้วนตามที่พรรคไทยธรรมาธิปไตยจัดส่งให้ อีกทั้งยังได้จัดเรียงเอกสารเป็นที่สับสน ทั้งที่พรรคไทยธรรมาธิปไตยได้จัดส่งเอกสารโดยมีหนังสือสิ่งที่ส่งมาด้วย ระบุประเภทหนังสือ และจำนวนแผ่นที่ชัดเจน แต่ปรากฏว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองอ้างว่า พรรคไทยธรรมาธิปไตยมิได้จัดส่งสำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในคราวที่มีมติให้เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค และมีได้จัดส่งสำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค ในคราวที่มีมติเชิญสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่ ทั้งที่เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔ และวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๔ พรรคไทยธรรมาธิปไตยก็ได้จัดส่งให้ไปแล้ว ดังนั้น การอ้างในคำร้องจึงเป็นกล่าวอ้างอย่างเลื่อนลอยขาดความรอบคอบในการตรวจสอบเอกสาร จึงไม่มีเหตุที่จะพิจารณาวินิจฉัยคำร้องดังกล่าวได้แต่อย่างใด

๔. ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๔ นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้มีหนังสือแจ้งให้หัวหน้าพรรคไทยธรรมาธิปไตยจัดส่งเอกสารและชี้แจงเพิ่มเติม และพรรคไทยธรรมาธิปไตยก็ได้ดำเนินการจัดส่งเอกสารสมาชิกพรรคไทยธรรมาธิปไตยจำนวน ๕๑ ราย เป็นสมาชิกพรรคทุกคน เพราะประธานสาขาลำดับที่ ๑ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นผู้รับสมัครสมาชิกพรรค ฯ แต่ปรากฏว่าสำนักกิจการพรรคการเมือง ฯ ได้ตรวจสอบบุคคลที่ปรากฏชื่อในบัญชีรายชื่อเข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคจำนวน ๕๑ คน อ้างว่าเป็นสมาชิกพรรคไทยธรรมาธิปไตยเพียง จำนวน ๑๑ ราย เป็นการสรุปจากฐานข้อมูล ทั้งนี้ เอกสารใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคไทยธรรมาธิปไตยบางรายเป็นเอกสารที่สมาชิกพรรค ฯ กรอกรายละเอียดในใบสมัครด้วยตนเองแล้วบางรายให้บุคคลอื่นกรอกรายละเอียดในใบสมัครแทนสมาชิกพรรค ฉะนั้น ความผิดพลาดก็ย่อมอาจเกิดขึ้นได้ เพราะเป็นผู้สูงอายุ และเขียนหนังสือไม่ได้ อาจจะมีการกรอกข้อความคลาดเคลื่อนจากหลักฐาน เช่น เลขบัตรประจำตัวประชาชน ประกอบกับยังไม่เข้าใจถึงระบบในการจัดทำเอกสารใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรค ฯ ดังนั้น ข้อมูลการกรอกใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคไทยธรรมาธิปไตย จึงเกิดความผิดพลาดได้

๕. พรรคไทยธรรมาธิปไตยมิได้จัดทำเอกสารอันเป็นเท็จแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่อย่างใดด้วยเหตุผลข้างต้น และมีได้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ เพราะรายชื่อคณะกรรมการบริหารพรรค ฯ และรายชื่อสมาชิกพรรคผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ ตามเอกสารเมื่อนับจำนวนรายชื่อคณะกรรมการบริหารพรรค ฯ รวมกับสมาชิกพรรคที่เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ รวมแล้วเป็นจำนวน ๑๑๑ ราย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

- รายชื่อคณะกรรมการบริหารพรรค ฯ จำนวน	๑๔ คน
ไม่ได้เข้าร่วมประชุม จำนวน	๒ คน
หักแล้ว คณะกรรมการบริหารพรรคเข้าร่วมประชุมพรรค ฯ จำนวน	๑๒ คน
- รายชื่อสมาชิกพรรคที่เข้าร่วมประชุม จำนวน	๑๔๘ คน
หักสมาชิกไม่ได้เข้าร่วมประชุมพรรค ฯ จำนวน	๑๕ คน
คงเหลือสมาชิกเข้าร่วมประชุมพรรค ฯ จำนวน	๑๒๕ คน
หัก สมาชิกเข้าร่วมประชุมพรรค ฯ แต่อยู่ในระหว่างสอบสวน ฯ และเสียชีวิต	๓๐ คน
คงเหลือสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมพรรค ฯ จำนวน	๙๕ คน

เมื่อนำจำนวนรายชื่อคณะกรรมการบริหารพรรค ฯ และจำนวนรายชื่อสมาชิกพรรคที่มีได้ถูกสอบสวนเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ รวมกันจะได้จำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ ดังนี้

๑. คณะกรรมการบริหารพรรค ฯ จำนวน ๑๒ คน

๒. สมาชิกพรรค ฯ จำนวน ๕๕ คน

รวมผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ ทั้งสิ้นจำนวน ๑๑๑ คน

ดังนั้น เห็นได้ว่าพรรคไทยธรรมาธิปไตยได้มีผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่มีจำนวนเกินกว่า ๑๐๐ คน ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๓๓ มิได้ฝ่าฝืนข้อบังคับแต่อย่างใด จึงเห็นได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองมิได้นับบัญชีรายชื่อคณะกรรมการบริหารพรรคร่วมกับบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ แต่นับเพียงบัญชีรายชื่อสมาชิกพรรค ฯ ที่เข้าร่วมประชุมเท่านั้น จึงเป็นการสรุปความเห็น โดยมีได้ตรวจสอบหลักฐานเอกสารที่ชัดเจนให้รอบคอบก่อนที่จะนำมาขึ้นคำร้องดังกล่าว นอกจากนี้พรรคไทยธรรมาธิปไตยได้ดำเนินการจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ ณ สาขาพรรค อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี จริง ซึ่งจะเห็นได้จากเอกสารท้ายคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ส่วนรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ประชุมที่ระบุไว้ในหนังสือเชิญประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ และบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมที่ระบุว่า จัดประชุม ณ ที่ทำการพรรคไทยธรรมาธิปไตย ณ สำนักงานใหญ่ ถนนสุรวงศ์ แขวงสี่พระยา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ตามเอกสารของคำร้องนั้น เนื่องจากประธานสาขาพรรค อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แจ้งขอเปลี่ยนแปลงสถานที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ โดยขอให้จัดประชุมที่สาขาอำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรีแทน ในระยะเวลากระทันหัน เพราะสมาชิกพรรค ที่จะเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ ในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ ส่วนมากไม่สะดวกในการเดินทางมาร่วมประชุมใหญ่ สำนักงานใหญ่ของพรรค ฯ ดังนั้น บัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ ที่เสนอต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่ได้ทำการแก้ไขสถานที่ประชุมให้ถูกต้อง เนื่องจากเป็นแบบพิมพ์ที่พรรคได้จัดพิมพ์ไว้ก่อนแล้ว จึงเกิดความผิดพลาด และบกพร่องของเจ้าหน้าที่พรรค ก่อนนำส่งเอกสารดังกล่าวให้แก่ นายทะเบียนพรรคการเมือง

๖. พรรคไทยธรรมาธิปไตยมิได้ฝ่าฝืนข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๗๑ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคตามที่กล่าวอ้างแต่อย่างใด เพราะพรรคไทยธรรมาธิปไตยได้ดำเนินการจัดส่งเอกสารให้แก่ นายทะเบียนพรรคการเมือง พรรคไทยธรรมาธิปไตยมิได้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ เพราะพรรคไทยธรรมาธิปไตย

ได้ดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรคและมติที่ประชุมใหญ่มา โดยตลอด ดังนั้น การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องให้พิจารณาวินิจฉัยพร้อมการกล่าวหา ที่อ้างพยานหลักฐานเอกสารที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงและไม่ถูกต้อง ด้วยเหตุและผลดังที่กล่าวข้างต้น พรรคไทยธรรมาธิปไตยมิได้ดำเนินการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ ดังนั้น จึงยังไม่มีเหตุให้ยุบพรรคไทยธรรมาธิปไตย ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

๗. พรรคไทยธรรมาธิปไตยจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าพรรคไม่ได้ดำเนินการฝ่าฝืน มาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และขอให้ ยกคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

พิเคราะห์แล้วประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยมีว่า มีเหตุให้ยุบพรรคไทยธรรมาธิปไตยตามพระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑)
- (๒)
- (๓)
- (๔)

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒”

นายทะเบียนพรรคการเมืองอ้างว่า พรรคไทยธรรมาธิปไตยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ ซึ่งบัญญัติว่า “ที่ประชุมใหญ่ ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรค การเมืองและสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง...” โดยพรรค ไม่ได้ดำเนินให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย ข้อ ๓๒ (๓) และข้อ ๓๓

ข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๒

ข้อ ๓๒ “การประชุมใหญ่สามัญหรือวิสามัญประกอบด้วยสมาชิกของพรรคดังต่อไปนี้

- (๑) กรรมการบริหารพรรค

(๒) สมาชิกของพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือเป็นรัฐมนตรีในขณะนั้น

(๓) สมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค

(๔) ผู้แทนสาขาพรรคในกรณีที่มีสาขาพรรค”

ข้อ ๓๓ “ในการประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิก ตามข้อ ๓๒ มาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน
จึงจะเป็นองค์ประชุม

การลงมติให้ถือเสียงข้างมากของสมาชิกที่มาประชุม ในกรณีที่มีเสียงเท่ากันให้ประธาน
ที่ประชุมชี้ขาด”

นายทะเบียนพรรคการเมืองอ้างว่า

๑. พรรคไทยธรรมาธิปไตย ไม่ได้ดำเนินการตามข้อบังคับของพรรค ข้อ ๓๒ (๓) ที่ว่าผู้เข้าร่วม
ประชุมใหญ่ต้องประกอบด้วยสมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค

๒. พรรคไทยธรรมาธิปไตย ไม่ได้ดำเนินการตามข้อบังคับของพรรค ข้อ ๓๓ ที่ว่าองค์ประชุม
ของที่ประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกตามข้อ ๓๒ มาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมที่เป็นสมาชิกรวม ๗ แผ่น เรียงลำดับที่ ๑ ถึง
๑๔๘ มีรายชื่อแต่ไม่ลงลายมือชื่อ ๑๕ ราย จึงมีผู้เข้าประชุมตามบัญชีรายชื่อเพียง ๑๒๕ ราย และ
จากการตรวจสอบรายชื่อเหล่านี้พบว่า

(๑) ตรวจสอบทะเบียนสมาชิกพรรคไทยธรรมาธิปไตย (แบบ ท.พ. ๔) ที่พรรคจัดส่งให้
นายทะเบียนตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง ฯ พบว่ามี ๓๓ ราย ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคไทยธรรมาธิปไตย

(๒) ตรวจสอบจากฐานข้อมูลทางทะเบียน โดยส่งรายชื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำจังหวัดสุพรรณบุรีตรวจสอบ โดยการสอบปากคำบุคคลตามรายชื่อ มีผู้ให้การว่า ไม่ได้เป็นสมาชิก
ไม่ได้เข้าร่วมประชุม และลายเซ็นชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมไม่ใช่ลายมือชื่อของตนจำนวน
๒๕ คน

(๓) ตรวจสอบรายชื่อผู้ลงลายมือชื่อแล้วพบว่า เป็นชื่อซ้ำกัน ๑ ราย คือ ลำดับที่ ๒
ซ้ำกับที่ ๘

(๔) ตรวจสอบรายชื่อผู้ลงลายมือชื่อแล้วพบว่า ถือว่าไม่ลงลายมือชื่อ ๑ คน คือ ลำดับที่ ๑๖
เนื่องจากเป็นลายมือชื่อบุคคลอื่น (คือ น.ส. ประทุม รัศมี แต่ลงลายมือชื่อนายเงาะ มหิงษา)

(๕) ตรวจสอบรายชื่อผู้ลงลายมือชื่อแล้วพบว่า เสียชีวิตและไม่พบบุคคลทางทะเบียนของกรมการปกครอง รวม ๒ คน คือ ลำดับที่ ๑๐๑ และที่ ๘๗ (คือ นางเปลว ชุมทอง และนายรัน สุขประโคน)

(๖) ไม่พบรายชื่อในใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคไทยธรรมาธิปไตยรวม ๘ คน

เมื่อนำจำนวนตามบัญชีรายชื่อซึ่งพรรคไทยธรรมาธิปไตยอ้างว่าเป็นผู้เข้าร่วมประชุม คือ ๑๒๕ คน หักด้วยจำนวนตามรายการ ๑ - ๖ แล้ว พบว่า คงเหลือที่เป็นสมาชิกและเข้าประชุมจริงจำนวน ๕๕ คน เมื่อรวมกับรายชื่อกรรมการ ๑๒ คน มีจำนวนเพียง ๖๗ คน จึงไม่ครบองค์ประชุมตามข้อบังคับของพรรค ข้อ ๓๓ ที่กำหนดไว้ว่าจะต้องมีผู้เข้าประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน ทำให้การประชุมใหญ่ของพรรคไทยธรรมาธิปไตยไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๗ มาตรา ๒๖

เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่าพรรคไทยธรรมาธิปไตย ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๗ มาตรา ๒๖ เป็นเหตุให้ต้องยุบพรรค ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่าพรรคไทยธรรมาธิปไตยได้ปฏิบัติตามข้อบังคับของพรรคข้อ ๓๒ (๓) หรือไม่อีก

ด้วยเหตุผลดังได้วินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคไทยธรรมาธิปไตย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ